

Vorbereiding 10.4

Schriftgedeelte

2 Samuel 11-12:14

Thema

Ik heb gezondigd

Exegese

We behandelen 2 Samuel 11 en 2 Samuel 12:1-23 en Psalm 51

Vers 1: De wederkomst des jaars is het voorjaar. Dit is de zevende maand van de Joodse kalender, het begin van het nieuwe jaar. De ergste hitte is voorbij en dan is het de beste tijd om oorlog te voeren. Joab trekt met Davids leger op, maar David zelf gaat niet mee. De zonde in deze geschiedenis begint met Davids nalatigheid aangaande de belangen van het volk. Met 'gans Israël' worden niet per definitie alle soldaten van Israël bedoeld.

Rabba is de hoofdstad van de Ammonieten.

Vers 2: De schrijver spreekt hier consequent over David (de mens) en niet over koning David (de ambtsdrager). Ook David heeft vanwege de hitte 's middags gerust; het is al avond als hij opstaat. De platte daken waren geschikt om te betreden.

Vanaf het hoger liggende dak van het paleis ziet David een knappe vrouw, die zich wast in de tuin. Hier blijkt duidelijk dat de zonde vaak begint met kijken. Het roept Davids begeerte op (Jakobus 1:13-15). Overigens was de vrouw wel onvoorzichtig bezig door zich zichtbaar bloot naar buiten te begeven.

Vers 3: David kent de vrouw niet. Het is Bathséba, dochter van Eliam en kleindochter van Achitofel, de raadsman die zich later bij Absalom aansluit. Ze is getrouwd met een Hethiet, één van Davids helden die zich bekeerd heeft tot de Joodse godsdienst. Hij heeft ondanks zijn achtergrond wel een Joodse naam, Uria (mijn licht is Jahweh).

Vers 4: David haalt Bathséba in het paleis en heeft gemeenschap met haar. Het bad dat Bathséba nam, was om zich te reinigen van haar onreinheid als gevolg van haar menstruatie. De menstruatie maakt de vrouw zeven dagen onrein (Leviticus 15 en 18:19, 20). Dit gegeven onderstreept dat ze niet zwanger kan zijn van Uria. We weten niet of David Bathséba voor een keuze heeft gesteld, maar wel kan gezegd worden dat ook Bathséba schuldig is.

Vers 5: Bathséba wordt zwanger en laat dit David weten. Hij moet een oplossing bedenken. Op overspel staat de doodstraf, zoals Leviticus 20:10 zegt: zowel de betrokken man als vrouw moeten gedood worden.

Vers 6 – 9: David wil meteen de gevolgen van zijn zonde oplossen, zonder dat hij met de (schuld van de) zonde zelf naar de HEERE gaat. Hij roept Uria terug, waarschijnlijk onder het valse voorwendsel van het uitbrengen van verslag over de oorlog. Vandaar dat David begint met te informeren naar Joab, de soldaten en het verloop van de oorlog.

David's oplossing lijkt eenvoudig: Uria gaat naar zijn vrouw, ze brengen samen de nacht door en het kind dat verwacht wordt gaat door voor Uria's kind. David adviseert zelfs: was uw voeten, fris uzelf op. Om de omstandigheden voor een romantisch samenzijn te vergroten, stuurt David een overvloedige maaltijd mee. Uria blijkt echter een trouwe soldaat te zijn. Hij gaat niet naar huis, maar brengt de nacht door in het verblijf van de paleiswacht, met de daar aanwezige militairen.

Vers 10: David wil zijn zonde bedekken, maar de HEERE wil het anders. Hieruit blijkt duidelijk dat Hij alles weet, David's motieven doorziet en het hart van Uria neigt, zodat David's zonde niet weggemoffeld kan worden.

Vers 11: Uria motiveert zijn weigering naar huis te gaan met de verwijzing naar de anderen die in hun tenten blijven, evenals de ark. In zware oorlogen ging de ark van God mee om zo nodig de HEERE om raad te vragen.

Vers 12 – 17: Ondanks Uria's betoonde trouw komt David niet tot inkeer en doet een tweede poging om Uria met Bathséba te laten slapen. Als Uria opnieuw in het soldatenverblijf slaapt, schrijft David een brief voor Joab. Hierin geeft David de opdracht om Uria op de meest gevaarlijke plaats in het leger te plaatsen, zodat hij zeker gedood zal worden. De weg van de zonde gaat van kwaad tot erger. David wordt een moordenaar.

Vers 18 – 24: Dadelijk laat Joab door een bode aan David het verloop van de strijd weten, die zich dicht bij de stadsmuur afspeelde. Het voorbeeld in vers 21 vinden we terug in Richteren 9:52, 53. Waarschijnlijk werd dit voorbeeld vaker aangehaald om te bewijzen hoe gevaarlijk het is om te gaan strijden vlakbij de stadsmuur. Om de boosheid van David hierover te voorkomen, moet de bode met nadruk vertellen dat ook Uria gestorven is.

Vers 25: Een boodschapper brengt David op de hoogte en meldt de dood van Uria. David reageert heel kalm. Innerlijk misschien opgelucht, uiterlijk berustend. Joab moet het verlies van een aantal manschappen maar niet te zwaar opnemen. Zo gebeurt het in de strijd; de ene keer vallen er slachtoffers bij Israël, de volgende keer wellicht bij de Ammonieten. Ze moeten de strijd maar krachtig voortzetten.

Vers 26 – 27: Na de rouwperiode van zeven dagen trouwt Bathséba met David. Zo lijkt alles voor het oog van de mensen goed afgelopen te zijn, maar de HEERE denkt hier anders over.

David is die man, 2 Samuel 12:1-23

Vers 1: De HEERE komt altijd terug op onbeleden zonden. Op Gods bevel stelt Nathan (2 Samuel 7:2) David zijn grove zonden voor ogen. Dit doet hij met behulp van een gelijkenis. In plaats van

David direct te straffen, ontdekt de HEERE David aan zijn onbeleden zonde. Met de twee mannen bedoelt Nathan - die door openbaring van de HEERE op de hoogte is van Davids zonde - David en Uria.

De zoon van David en Bathséba is dan al geboren. In al die maanden zal David de gemeenschap met God hebben gemist (Psalm 32:3 en 4).

Vers 2 – 3: Op een prachtige manier schetst Nathan de tegenstelling tussen de rijke veebezitter en de arme man met een ooilammetje als enige bezit. Dit vrouwelijk lam was opgegroeid in het gezin, te midden van de kinderen. Het lam at, dronk en sliep bij zijn eigenaar; het was hem alsof het één van zijn kinderen zelf was.

Vers 4: Als er bezoek komt, kan de rijke veebezitter het niet over zijn hart verkrijgen om een dier van zijn eigen enorm grote kudde te nemen voor de maaltijd. Het was in het oude oosten namelijk de gewoonte om gasten een goede maaltijd voor te zetten en daarvoor een dier uit de kudde te slachten (Genesis 18:7). Hij neemt daarom het enige ooilam van de arme man en slacht dat om het te braden en aan zijn gasten voor te zetten.

Vers 5: David heeft intens geluisterd en zijn rechtvaardigheidsgevoel komt in opstand. Hij wordt heel boos op de rijke man en spreekt ook de straf uit die deze man verdient: de dood. Zonder dat David het beseft, spreekt hij hiermee zijn eigen vonnis uit.

Vers 6: Exodus 22:1 schrijft voor, dat wanneer een stuk kleinvee wordt gestolen, dit viervoudig terugbetaald moet worden (denk aan Zacheüs, Lukas 19:1-10). Uit het verdere van Davids leven blijkt, dat David eveneens viervoudig terug moet betalen; vier zonen van hem sterven, te weten de eerste zoon van Bathséba, Amnon, Absalom en Adonia.

Omdat hij niet 'verschoond' heeft, betekent dat hij geen medelijden heeft getoond.

Vers 7: Als een zweepslag klinkt Nathans beschuldiging: David is deze rijke man. Nathan spreekt namens God en laat David horen wat de HEERE allemaal voor David gedaan heeft. David heeft alles wat hij is en heeft aan God te danken.

Vers 8: David is koning geworden in plaats van Saul en hierdoor kreeg hij alles wat Saul toebehoorde. David is niet getrouwd met de vrouwen die Saul toebehoorden, maar hij kreeg bijvoorbeeld wel zijn dochter Michal tot vrouw. Heel het rijk van Israël en Juda kreeg David en als het niet genoeg was, had de HEERE hem nog meer gegeven. David had geen enkele reden om met Bathséba te zondigen.

Vers 9-10: David heeft het woord van de HEERE veracht door het zesde, zevende en achtste gebod te overtreden. Al heeft David niet daadwerkelijk Uria gedood, hij wordt wel als de schuldige aangewezen. Het zwaard dat Uria heeft gedood zal Davids gezin ook treffen. 'In eeuwigheid' betekent: zolang u leeft (Deuteronomium 15:17; 1 Samuel 1:22). Wanneer we Gods geboden overtreden, verachten we de HEERE Zelf.

Vers 11: Nathan profeteert wat er zal gebeuren met Davids eigen kinderen. In 2 Samuel 16:21-22 wordt vermeld dat Absalom op advies van Achitofel doet wat hier in vers 11 voorzeggd wordt. Zijn kind zal zijn vrouw nemen, zoals hij zelf Bathséba genomen heeft. Hieruit blijkt enerzijds hoe de zonde van ouders navolging vindt bij kinderen (zie het vierde gebod) en anderzijds hoe de HEERE de zonde straft overeenkomstig de inhoud van de zonde. De 'ogen dezer zon' betekent: op klaarlichte dag.

Vers 12: De zonde van David gebeurde stiekem, de zonde van Absalom gebeurt in het openbaar. De HEERE gebruikt de zondigheid van Achitofel en Absalom tot Davids oordeel.

Vers 13-14: Davids schuldbelijdenis is kort, maar zeer oprecht. Vanuit Davids eerdere uitspraak in vers 5 betekent deze schuldbekentenis dat hij belijdt de dood te verdienen. En anders dan bijvoorbeeld Saul eerder deed (1 Samuel 15:25), laat David op deze oproep geen lichtzinnige vraag om vergeving volgen. Zijn diepste schuld is de schuld ten opzichte van de HEERE (Psalm 51:6).

Op dit oprechte berouw mag Nathan David vergeving aanzeggen. David mag blijven leven. Maar die vergeving is niet goedkoop. Door Davids daad is er onherstelbare schade aangericht en is de eer van Gods Naam aangetast. David was immers het symbool van Gods koningschap over Israël. En dat koningschap wordt door Davids toedoen nu geassocieerd met overspel en moord. Door de dood van de baby zal het voor iedereen duidelijk zijn dat Davids misdaad door de HEERE niet door de vingers wordt gezien. Zo sterft de 'onschuldige' zoon voor Davids misdaad. Het wijst vooruit naar de dood van Gods eigen onschuldige Zoon, die stierf voor de zonden van de mens, die de HEERE evenmin door de vingers kan zien.

Vers 15-17: De aangekondigde straf komt. David belijdt dat hij schuldig is, maar dit weerhoudt hem er niet van voor het kind te bidden. Hij verootmoedigt zich helemaal voor de HEERE. Hij draagt rouwkleiding (vers 20), slaapt en bidt op de grond, wast zich niet en eet niet. Dit wordt de oudsten, enkelen van zijn meest vertrouwelijke hovelingen, te bar en ze proberen hem te bewegen te eten.

Vers 18-23: De hovelingen, die Davids eerdere gedrag al met bezorgdheid hebben aangezien, zijn bang dat de dood van de baby hem helemaal tot waanzin zal brengen. Het overleg van de knechten trekt Davids aandacht en wanneer hij hun de vraag rechtstreeks stelt, durven ze de dood van de jongen niet te ontkennen. David reageert totaal anders dan verwacht. Normaal rouwt men ná de dood van een geliefde. David houdt juist op met rouwen. Daaruit blijkt een kinderlijk vertrouwen op de HEERE. David heeft, pleitend op Gods genade, voor het leven van het kind gebeden, maar nu de HEERE anders heeft beslist, aanvaardt David het rechtvaardige van die straf.

Psalm 51

Van deze psalm wordt duidelijk gezegd op welk moment in Davids leven hij gedicht is. Het is een boetpsalm op het moment dat Nathan, in de Naam van de HEERE, David heeft geconfronteerd met zijn zonde met Bathséba (2 Samuel 12).

In deze psalm gaat David de diepte in. Hij begint met de bede om genade. Meer kan David ook niet. Door zijn zonde heeft hij alles vergooid. De HEERE zou in Zijn recht staan als Hij David nu zou verwerpen. En daarom bidt David om genade en om vergeving voor zijn zonde.

David heeft tegen Uria gezondigd, maar dat is het ergste nog niet. Dat hij tegen de HEERE gezondigd heeft is zoveel erger, dat David kan zeggen: 'tegen U, U alleen heb ik gezondigd'.

De tegenstelling tussen David en de HEERE is duidelijk. Deze zonde van David staat maar niet op zichzelf. Nee, 'ik ben in ongerechtigheid geboren' (vers 7), zo zegt David, maar 'Gij hebt lust tot waarheid' (vers 8). De tegenstelling tussen de HEERE en David is permanent.

Alleen de HEERE kan het weer goedmaken tussen Hem en David. Daarvoor zijn stevige middelen nodig. Hysop is een plant die werd gebruikt als kwast om schoon te maken. In het bijzonder werd de kwast gebruikt om melaatsen te reinigen (Leviticus 14:4). Alleen als de HEERE deze middelen gebruikt, zal David weer rein kunnen worden. Onder de toorn van de HEERE is David 'verbrijzeld'. Alleen God kan de vreugde weer terugbrengen.

Niet alleen moet de zonde worden verzoend, ook het hart van David moet worden veranderd. De HEERE moet David een nieuw hart scheppen en Gods Geest moet David leiden, anders zal er bij David innerlijk niets veranderen. Als de HEERE David een nieuw hart geeft, dan zal hij zelfs anderen weer op de wegen van de HEERE kunnen wijzen.

Alleen met uiterlijke offers is Davids zonde niet te verzoenen. Dat beseft David zelf ook. Er is op dit moment maar één offer dat de HEERE behagen kan: het in schuld verslagen en verbroken hart van David. Maar als de HEERE hem reinigt, dan zal David de HEERE weer kunnen loven.

De zonde van David heeft ook consequenties voor het volk Israël dat aan hem is toevertrouwd. En daarom bidt David ook voor Jeruzalem. 'Laat de schuld van David niet worden afgewend op Sion, maar laat de offerdienst, de dienst der verzoening, doorgang mogen hebben' zo sluit David zijn gebed af.

Geloofsleer

- NGB art. 14 Het onvermogen van de mens om iets goeds te doen.
- HC zondag 40-43 Het zesde t/m het tiende gebod, die David overtreden heeft.
- HC zondag 5 Vergeving en verlossing van de zonden.

Gebedspunten

- Vragen om eerlijk te zijn in alles wat je doet.
- Vergeving, afwassing van je zonden (noem de zonden concreet bij naam).
- Dankbaarheid dat de Heere Jezus de straf voor onze zonden gedragen heeft.
- De Heere dienen en Hem volgen.
- Mensen die bewust in zonden leven en de Heere niet willen dienen.

Psalm- en liedlijst

Psalmen

51:4	Ontzondig mij met hysop, en mijn ziel
32:1, 3	Welzalig hij, wiens zonden zijn vergeven 'k Bekend' o Heer, aan U oprecht mijn zonden
103:2	Loof Hem, die u, al wat gij hebt misdreven
Gez 1:7,9	Gij zult niet doodslaan, noch u wreken Och, of wij Uw geboën volbrachten

Liederen

ZB 71	Heer', uw bloed dat reinigt mij
ZB 65	Heer' ik kom tot U
ZB 21	Create in me a clean hart

Verwerken = leren

Psalm 118:14 De HEERE is mijn Sterkte en Psalm; want Hij is mij tot Heil geweest.

Introductie op de vertelling

Hen jij ook weleens een schuldgevoel?

Misschien heb je weleens een mooie vaas van je moeder kapot laten vallen, of een bal door een ruit gegooid. Toen je moeder vroeg of jij dat soms gedaan had, bedacht je een smoesje en zei je dat je nog maar net thuis was.

Eerst vertel je niet wat je, misschien per ongeluk, verkeerd gedaan hebt. Dat is niet goed. Maar nu lieg je ook nog eens! Van de ene zonde komt de andere zonde, je kunt er niet meer mee stoppen. Je bent steeds bang dat het ontdekt wordt. Totdat..... ja, totdat je gewoon eerlijk verteld hebt wat je verkeerd hebt gedaan. Dan pas word je rustig. Zo is dat bij de Heere ook. Als Hij jouw zonden vergeeft nadat je ze aan Hem beleden hebt, dan geeft Hij je rust.

Vandaag hoor je wat voor moeilijkheden je kunt krijgen als je je zonden niet eerlijk aan God en je naaste belijdt.